

7. CADEIRYDD PWYLLGOR CRAFFU

7.1. Atebolrwydd

I'r Cyngor Llawn
I'r etholwyr

7.2 Rôl, Pwrpas a Gweithgaredd

Darparu arweiniad a chyfeiriad

Rheoli'r pwyllgor yn hyderus ac yn effeithiol

Hyrwyddo rôl craffu o fewn y cyngor a'r tu allan, gan gadw mewn cysylltiad yn effeithiol yn fewnol yn y cyngor ac yn allanol gyda phartneriaid y cyngor

Datblygu, mewn ymgynghoriad â'r Bwrdd Gweithredol a Swyddogion, rhaglen gwaith cychwynnol gytbwys ar gyfer y pwyllgor, a ddylai gynnwys datblygu ac adolygu polisïau, craffu ymchwiliol, a monitro perfformiad

Sicrhau bod y rhaglen gwaith cychwynnol yn rhoi sylw i ffactorau perthnasol megis: rhaglenni gwaith y weithrediaeth a'r pwyllgorau eraill, blaenoriaethau a risgiau strategol, a materion cymunedol perthnasol

Arddangos dull gwrthrychol a seiliwyd ar dystiolaeth o ymdrin â chraffu

Gwerthuso effaith a gwerth ychwanegol gweithgaredd craffu a nodi'r meysydd i'w gwella
Cyfrannu at ddatblygiad strategol craffu trwy gyfranogi yn Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu'r Cyngor

Rheoli'r rhaglen waith

Sicrhau bod y rhaglen waith yn cael ei chyflawni

Adrodd ar y cynnydd o ran y rhaglen waith i'r Cyngor, ac i eraill fel sy'n briodol

Cysylltu â swyddogion, aelodau eraill a chynrychiolwyr cymunedol i ddarparu adnoddau ar gyfer y rhaglen waith a'i chyflawni

Galw'r Weithrediaeth i gyfrif

Gwerthuso dilysrwydd penderfyniadau gweithredol a herio penderfyniadau amhriodol trwy drefniadau galw-i-mewn y Cyngor

Rheoli cyfarfodydd yn effeithiol

Pennu agenda sy'n cynnwys amcanion a chanlyniadau clir ar gyfer y cyfarfod

Symud y gwaith sy'n cael ei drafod mewn cyfarfodydd yn ei flaen, gan sicrhau bod amcanion y cyfarfod yn cael eu cyflawni ac y glynir at y côd ymddygiad, y rheolau sefydlog a'r gofynion cyfansoddiadol eraill

Sicrhau bod y gwaith paratoi angenrheidiol yn cael ei wneud ymlaen llaw

Sicrhau bod pawb sy'n cymryd rhan yn cael cyfle i wneud cyfraniad priodol

Arweinyddiaeth Gymunedol

Gweithredu fel ffocws ar gyfer cyswllt rhwng y cyngor, y gymuned a chyrrff allanol yng nghyd-destun swyddogaeth craffu
Meithrin dealltwriaeth a pherchenogaeth o swyddogaeth craffu o fewn y gymuned
Nodi materion cymunedol perthnasol ar gyfer craffu
Cynnwys yn llawn randdeiliaid allanol, defnyddwyr gwasanaeth, tystion arbenigol a phartneriaid mewn gweithgaredd craffu

Cynnwys a datblygu aelodau'r pwyllgor

Annog perfformiad o safon uchel gan holl aelodau'r pwyllgor yn y pwyllgor ei hun a'r grwpiau gorchwyl a gorffen
Asesu perfformiad unigol ac ar y cyd o fewn y pwyllgor a hwyluso datblygiad priodol

Gwerthoedd

Bod yn ymroddedig i werthoedd y Cyngor a'r gwerthoedd canlynol mewn swydd gyhoeddus:

Bod yn agored ac yn dryloyw
Gonestrywydd ac uniondeb
Goddefgarwch a pharch
Cydraddoldeb a thegwch
Gwerthfawrogiad o wahaniaethau diwylliannol
Cynaliadwyedd

7.3 Manyleb Person Cadeirydd Pwyllgor Craffu

I gyflawni ei rôl fel a nodir yn y disgrifiad o'r rôl honno, mae angen y canlynol ar Gadeirydd Bwyllgor Craffu effeithiol:

Darparu arweiniad a chyfeiriad

Dealltwriaeth o rôl a swyddogaethau'r Cyngor
Dealltwriaeth o rôl craffu, cylch gwaith y pwyllgor, rôl y cadeirydd, ac agweddau eraill ar y trefniadau democrataidd
Dealltwriaeth o swyddogaethau cynnal craffu
Dealltwriaeth o flaenoriaethau a risgiau'r cyngor
Y gallu i ddatblygu rhaglenni gwaith
Dealltwriaeth o faterion cymunedol
Gwrthrychedd
Sgiliau cyd-drafod a meithrin consensws
Y gallu i feithrin perthynas adeiladol fel 'ffrind beirniadol' i'r Weithrediaeth

Rheoli'r rhaglen waith

Y gallu i reoli prosiectau ac adnoddau
Y gallu i reoli pobl
Y gallu i flaenoriaethu
Y gallu i adrodd ar gynnydd i wahanol grwpiau mewn gwahanol arddull

Galw'r Weithrediaeth i gyfrif

Dealltwriaeth o drefniadau'r Cyngor ar gyfer galw-i-mewn

Rheoli cyfarfodydd yn effeithiol

Dealltwriaeth o brotocol cyfarfodydd, y côd ymddygiad, y rheolau sefydlog a gofynion cyfansoddiadol eraill, a'u cymhwysiad
Y gallu i gadeirio cyfarfodydd yn effeithiol, gan reoli'r agenda a symud busnes yn ei flaen
Y gallu i hwyluso trafodaethau effeithiol
Y gallu i wrando a holi'n effeithiol

Arweinyddiaeth Gymunedol

Dealltwriaeth o rôl arweinyddiaeth gymunedol
Gwybodaeth am faterion a disgwyliadau lleol
Y gallu i weithio'n effeithiol gyda holl aelodau'r gymuned a meithrin dealltwriaeth o graffu a pherchnogaeth arno
Gwybodaeth am yr unigolion a'r sefydliadau yn y gymuned, yn enwedig y rhai sy'n cael eu heithrio'n draddodiadol

Cynnwys a datblygu aelodau'r pwyllgor

Dealltwriaeth o rôl a sgiliau'r pwyllgor craffu a'r unigolion sy'n rhan ohono
Y gallu i gynorthwyo'r aelodau a'r pwyllgor i asesu eu perfformiad
Y gallu i nodi unrhyw anghenion hyfforddi a datblygu a chaffael dysgu a datblygu priodol, gan ymgynghori â swyddogion

8. IS-GADEIRYDD PWYLLGOR CRAFFU

8.1 Atebolrwydd

I'r Cyngor Llawn
I Gadeirydd y Pwyllgor Craffu
I aelodau'r Pwyllgor Rheoleiddio
I'r etholwyr

8.2 Rôl, Pwrpas a Gweithgaredd

Darparu arweiniad a chyfeiriad

Cynorthwyo'r Cadeirydd i reoli'r cyfarfodydd yn hyderus ac yn effeithiol, gan hwyluso cynhwysiad a chyfranogiad
Cynorthwyo'r Cadeirydd i sicrhau bod y pwyllgor yn cynnal ei gyfarfodydd yn unol â Rheolau Sefydlog y Cyngor
Cynorthwyo'r Cadeirydd i hyrwyddo rôl craffu o fewn y Cyngor a'r tu allan, gan gadw mewn cysylltiad effeithiol yn fewnol yn y Cyngor ac yn allanol gyda phartneriaid y Cyngor Arddangos dull gwrthrychol a seiliwyd ar dystiolaeth o ymdrin â chraffu.
Gwerthuso effaith a gwerth ychwanegol gweithgaredd craffu a nodi'r meysydd i'w gwella
Cyfrannu at ddatblygiad strategol craffu trwy gyfranogi yn Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu'r Cyngor

Rheoli'r rhaglen waith

Cynorthwyo'r Cadeirydd i sicrhau bod y rhaglen waith yn cael ei chyflawni
Cynorthwyo'r Cadeirydd i gysylltu â swyddogion, aelodau eraill a chynrychiolwyr cymunedol i ddarparu adnoddau ar gyfer y rhaglen waith a'i chyflawni

Galw'r Weithrediaeth i gyfrif

Gwerthuso dilysrwydd penderfyniadau gweithredol a herio penderfyniadau amhriodol trwy drefniadau galw-i-mewn y Cyngor

Rheoli cyfarfodydd yn effeithiol

Cynorthwyo'r Cadeirydd i bennu agenda sy'n cynnwys amcanion a chanlyniadau clir ar gyfer y cyfarfod
Cynorthwyo'r Cadeirydd i reoli cynnydd busnes mewn cyfarfodydd; sicrhau bod amcanion cyfarfodydd yn cael eu cyflawni ac y glynir at y côd ymddygiad, y rheolau sefydlog a'r gofynion cyfansoddiadol eraill
Cynorthwyo'r Cadeirydd i sicrhau bod y gwaith paratoi angenrheidiol yn cael ei wneud ymlaen llaw
Cynorthwyo'r Cadeirydd i sicrhau bod pawb sy'n cymryd rhan yn cael cyfle i wneud cyfraniad priodol

Arweinyddiaeth Gymunedol

Cynorthwyo'r Cadeirydd i weithredu fel ffocws ar gyfer cyswllt rhwng y Cyngor, y gymuned a chyrff allanol yng nghyd-destun swyddogaeth craffu
Meithrin dealltwriaeth a pherchenogaeth o swyddogaeth craffu o fewn y gymuned.
Nodi materion cymunedol perthnasol ar gyfer craffu
Cynnwys yn llawn randdeiliaid allanol, defnyddwyr gwasanaeth, tystion arbenigol a phartneriaid mewn gweithgaredd craffu

Cynnwys a datblygu aelodau'r pwyllgor

Cynorthwyo'r Cadeirydd i annog perfformiad o safon uchel gan holl aelodau'r pwyllgor yn y pwyllgor ei hun a'r grwpiau gorchwyl a gorffen
Cynorthwyo'r Cadeirydd i asesu perfformiad unigol ac ar y cyd o fewn y pwyllgor a hwyluso datblygiad priodol

Gwerthoedd

Bod yn ymroddedig i werthoedd y Cyngor a'r gwerthoedd canlynol mewn swydd gyhoeddus:

Bod yn agored ac yn dryloyw
Gonestrwydd ac uniondeb
Goddefgarwch a pharch
Cydraddoldeb a thegwch
Gwerthfawrogiad o wahaniaethau diwylliannol
Cynaliadwyedd

8.3 Manyleb Person Is-gadeirydd Pwyllgor Craffu

I gyflawni ei rôl fel a nodir yn y disgrifiad o'r rôl honno, mae angen y canlynol ar aelod effeithiol:

Cadeirio cyfarfodydd y pwyllgor yn absenoldeb y Cadeirydd

Sgiliau cadeirio cyfarfodydd, er mwyn sicrhau bod y gwaith yn cael ei wneud yn effeithiol a bod pawb sy'n bresennol yn cymryd rhan
Dealltwriaeth o Gyfansoddiad y Cyngor a'r Rheolau Sefydlog

Darparu arweiniad a chyfeiriad

Dealltwriaeth o rôl a swyddogaethau'r cyngor
Dealltwriaeth o rôl craffu, cylch gwaith y pwyllgor, rôl y cadeirydd, ac agweddau eraill ar y trefniadau democrataidd
Dealltwriaeth o swyddogaethau cynnal craffu
Dealltwriaeth o flaenoriaethau a risgiau'r cyngor
Y gallu i ddatblygu rhaglenni gwaith
Dealltwriaeth o faterion cymunedol
Gwrthrychedd
Sgiliau cyd-drafod a meithrin consensws

Rheoli'r rhaglen waith

Y gallu i reoli prosiectau ac adnoddau
Y gallu i reoli pobl
Y gallu i flaenoriaethu
Y gallu i adrodd ar gynnydd i wahanol grwpiau mewn gwahanol arddull

Galw'r Weithrediaeth i gyfrif

Dealltwriaeth o drefniadau'r Cyngor ar gyfer galw-i-mewn

Rheoli cyfarfodydd yn effeithiol

Dealltwriaeth o brotocol cyfarfodydd, y côd ymddygiad, y rheolau sefydlog a gofynion cyfansoddiadol eraill, a'u cymhwysiad
Y gallu i gadeirio cyfarfodydd yn effeithiol, gan reoli'r agenda a symud busnes yn ei flaen
Y gallu i hwyluso trafodaethau effeithiol
Y gallu i wrando a holi'n effeithiol

Arweinyddiaeth Gymunedol

Dealltwriaeth o rôl arweinyddiaeth gymunedol
Gwybodaeth am faterion a disgwyliadau lleol
Y gallu i weithio'n effeithiol gyda holl aelodau'r gymuned a meithrin dealltwriaeth o graffu a pherchnogaeth arno
Gwybodaeth am yr unigolion a'r sefydliadau yn y gymuned, yn enwedig y rhai sy'n cael eu heithrio'n draddodiadol

Cynnwys a datblygu aelodau'r pwyllgor

Dealltwriaeth o rôl a sgiliau'r pwyllgor craffu a'r unigolion sy'n rhan ohono
Y gallu i gynorthwyo'r aelodau a'r pwyllgor i asesu eu perfformiad
Y gallu i nodi unrhyw anghenion hyfforddi a datblygu a chaffael dysgu a datblygu priodol, gan ymgynghori â swyddogion y Cyngor